

32T SANS

2022

SANSKRIT

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Q. No. 1 carries 1 mark each	1×12 = 12
Q. No. 2 carries 4 marks each	4×4 = 16
Q. No. 3 carries 6 marks	6×1 = 6
Q. No. 4 carries 2 marks each	2×3 = 6
Q. No. 5 carries 3 marks	3×1 = 3
Q. No. 6 (a & b) carries 8 marks	6+2 = 8
Q. No. 7 carries 4 marks	4×1 = 4
Q. No. 8 carries 4 marks	4×1 = 4
Q. No. 9 carries 4 marks	4×1 = 4
Q. No. 10 carries 3 marks	3×1 = 3
Q. No. 11 carries 6 marks	6×1 = 6
Q. No. 12 carries 3 marks	3×1 = 3
Q. No. 13 carries 2 marks each	2×2 = 4
Q. No. 14 carries 1 mark each	1×3 = 3
Q. No. 15 carries 1 mark each	1×4 = 4
Q. No. 16 carries 2 marks each	2×2 = 4
Q. No. 17 carries 10 marks	10×1 = 10
	Total = 100

Contd.

1. Answer each of the following questions by writing only the actual correct word as directed : 1×12=12

নির্দেশ অনুসৰি তলৰ প্ৰতিটো প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰত কেৱল প্ৰকৃত আৰু শুদ্ধ শব্দ লিখা :

- (a) The 'Raghuvaṁśam' is a Kāvya/Khaṇḍakāvya/Mahakāvya.

(Choose the correct answer)

'ৰঘুবংশম্' এখন কাব্য/খণ্ডকাব্য/মহাকাব্য।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

- (b) Write an equivalent word of 'অম্বুরহ'.

'অম্বুরহ' শব্দটোৰ এটা প্ৰতিশব্দ লিখা।

- (c) The 'Śrīmadbhagavadgītā' is based on the _____ of the Mahābhārata.

(Fill in the blank)

'শ্ৰীমদ্ভগৱদ্গীতা' মহাভাৰত'ৰ _____ ওপৰত আধাৰিত।

(খালি ঠাই পূৰণ কৰা)

- (d) How many verses are there in the Second chapter of the 'Śrīmadbhagavadgītā' ?

'শ্ৰীমদ্ভগৱদ্গীতা'ৰ দ্বিতীয় অধ্যায়ত কিমানটা শ্লোক আছে?

- (e) Write an epithet of শ্ৰীকৃষ্ণ as you find in the prescribed text of the 'Śrīmadbhagavadgītā'.

'শ্ৰীমদ্ভগৱদ্গীতা'ৰ নিৰ্দিষ্ট পাঠ্যত পোৱা অনুসৰি শ্ৰীকৃষ্ণৰ এটি অভিধাৰ নাম লিখা।

(f) What is the source book of the drama 'Nāgānandam' ?

‘নাগানন্দম্’ নাটকখনৰ উৎস গ্ৰন্থ কি?

(g) Who is meant by 'अहिद्विषः' ?

‘अहिद्विषः’ বুলি কাক বুজোৱা হৈছে?

(h) Write a Sanskrit equivalent word of 'प्रालेयाचल'.

‘प्रालेयाचल’ শব্দটোৰ এটা সংস্কৃত প্ৰতিশব্দ লিখাঁ।

(i) In which year was 'The Assam Sanskrit Board' established ?

‘অসম সংস্কৃত ব’ৰ্ড’ কোন চনত প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল?

(j) Who was famous as 'आशुकविः' ?

‘आशुकविः’ বুলি কোন প্ৰসিদ্ধ আছিল?

(k) Who is the author of 'प्रयोग रत्नमालाव्याकरणम्' ?

‘प्रयोग रत्नमालाव्याकरणम्’ৰ গ্ৰন্থকাৰ কোন?

(l) Bipin Chandra Goswami composed केतकीकाव्यम्/नवमल्लिका।

(Choose the correct answer)

বিপিনচন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে কেতকীকাব্যম্/নবমল্লিকা ৰচনা কৰিছিল।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱাঁ)

2. Translate *four* of the following taking *one* from each part :

4×4=16

তলত দিয়া প্রতিটো অংশৰ পৰা এটিকে বাছি মুঠ চাৰিটাৰ অনুবাদ কৰা :

Part I / প্রথম অংশ

(a) तां तामवस्थां प्रतिपद्यमानं
स्थितं दश व्याप्य दिशो महिम्ना ।
विष्णोरिवास्यानवधारणीयम्
ईदृक्तया रूपमियत्तया वा ॥

(b) दूरादयश्चक्रनिभस्य तन्वी
तमालतालीवनराजिनीला ।
आभाति वेला लवणाम्बुराशेः
धारानिबद्धेव कलङ्करेखा ॥

Part II / দ্বিতীয় অংশ

(c) क्लैब्यं मास्म गमः पार्थ नैतत्वय्युपपद्यते
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं त्वक्त्वोत्तिष्ठ परन्तप ॥

(d) कार्पण्यदोषोपहतस्वभावः
पृच्छामि त्वां धर्मसंमूढचेताः ।
यच्छ्रयः स्यान्निश्चितं ब्रुहि तन्मे
शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम् ॥

Part III / तृतीय अश्न

- (e) (सास्रम) पुत्रक, कथं समाश्वसिमि ? किमेकपुत्र इति कृतानुकम्पेन निवर्तितोऽसि नागराजेन ? हा कृतान्तहतक। कथमिदानीं त्वया निर्घृणहृदयेनैवं विस्तीर्णे जीवलोके मम पुत्रक एव स्मृतः ? सर्वथा हतास्मि मन्दभागिनी। (मूर्च्छा नाटयति)
- (f) (शङ्खचूडं हस्ते गृहीत्वा) कुमार शङ्खचूड, न मे चिराल्लब्धावसरस्य परार्थसम्पादन-मनोरथस्यान्तरायं कर्तुमर्हति भवान्। (पाद्योः पतित्वा) तदलं विकल्पेन। दीयतां वध्यचिह्नम्।

Part IV / चतुर्थ अश्न

- (g) अंसमराज्ये संस्कृत-शिक्षणस्य द्वे पद्धती प्रचलिते स्तः। एका प्राचीनपद्धतिर्यस्यां प्रवेशिका-मध्यमा-शास्त्र्यादिपरीक्षाणां पाठ्यग्रन्थाः अध्याप्यन्ते। एवा पद्धतिः केवलं संस्कृत-पाठशालासु प्रचलति।
- (h) आधुनिक शिक्षामाध्यमेन शिक्षितानां संस्कृतपण्डितानां मध्ये आनन्दरामबरुवा सुप्रसिद्धोऽन्यतमश्च। नानाविधानां ग्रन्थानां विरचनेन सम्पादनेन च संस्कृतभाषायाः चर्चायां महत् कार्यं साधितमनेनानन्दरामेण। महावीर-चरित-नाटकोपरि जानकीराम-भार्थ्यं तेन लिखितम्।

3. Explain with reference to the context *any one* of the following verses :

1+1+4=6

तनत उल्लिखित शिकोनो एतो श्लोकब प्रसङ्ग-सङ्गति दर्शाई व्याख्या कर्बौ :

(a) नाभिप्ररुढाम्बुरुहासनेन

संस्तूयमानः प्रथमेन धात्रा।

अमुं युगान्तोचितयोगनिद्रः

संहत्य लोकान् पुरुषोऽधिसेते ॥

(b) त्रेताग्निधूमाग्रमनिन्द्यकीर्त्त-

स्तस्येदमाक्रान्तविमानमार्गम् ।

धात्वा हविर्गन्धि रजोविमुक्तः

समश्रुते मे लघिमानमात्मा ॥

4. (a) Account for the case-ending in 'महिम्ना' in Q. No. 2(a) and 'दूरात्' in Q. No. 2(b). 1×2=2

प्रश्न संख्या 2(a)-त थका 'महिम्ना' आरु प्रश्न संख्या 2(b)-त थका 'दूरात्' पद दुटाब विभक्ति निर्णय करी।

- (b) Derive 'मास्म गमः' in Q. No. 2(c) and 'पृच्छामि' in Q. No. 2(d).

1×2=2

प्रश्न संख्या 2(c)-त थका 'मास्म गमः' आरु प्रश्न संख्या 2(d)-त थका 'पृच्छामि' पद दुटाब व्यापत्ति निर्णय करी।

- (c) Name and expound the Samāsa of 'अनवधारणीयम्' in Q. No. 2(a) and 'धारानिबद्धा' in Q. No. 2(b). 1×2=2

प्रश्न संख्या 2(a)-त थका 'अनवधारणीयम्' आरु प्रश्न संख्या 2(b)-त थका 'धारानिबद्धा' पद दुटाब व्यासवाक्यसह समासब नाम लिखी।

5. Elucidate the idea contained in *any one* of the following : 3

তলৰ যিকোনো এটাৰ ভাৱ সম্প্ৰসাৰণ কৰাঁ :

(a) দেহিনোऽস্মিন্ যথা দেহে কৌমাৰং যৌবনং জরা।

তথা দেহান্তৰপ্ৰাপ্তির্ধীৰস্তত্র ন মুহ্যতি ॥

(b) अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च।

नित्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोऽयं सनातनः ॥

6. (a) Write after 'Śrīmadbhagavadgītā', Chapter-II, the description of the yoga of Selfless action (Niṣkāma Karman). 6

'শ্ৰীমদ্ভগৱদ্গীতা'ৰ দ্বিতীয় অধ্যায় অনুসৰি নিষ্কাম কৰ্মৰ বিষয়ে লিখাঁ।

- (b) Write a short note on *any one* of the following : 2×1=2

তলত দিয়া যিকোনো এটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখাঁ :

গুডাকেশা:, যোগক্ষেম:, ধনञ्जय:, সাংখ্যযোগ:, শ্ৰীভগৱান্।

7. Present the charming description of confluence of the Ganges and Yamuna as you find in the 13th Canto of the 'Raghuvamśam'. 4

'ৰঘুবংশম'ৰ ত্ৰয়োদশ সৰ্গত পোৱা ধৰণে গঙ্গা আৰু যমুনাৰ সঙ্গমৰ এটি মনোৰম বৰ্ণনা উপস্থাপন কৰাঁ।

Or/অথবা

Give the description of the pleasure lake of Śātakarnī.

শাতকৰ্ণী মুনিৰ ক্ৰীড়া সৰোবৰৰ বৰ্ণনা দিয়াঁ।

8. 'परार्थे वद्धकक्षाणां त्वदृशामुद्भवः कुतः'

— Who is the speaker here ? Why did the speaker say so ? Under what circumstances the speaker make the above remark ? 1+1+2=4

— ইয়াত বক্তা কোন ? বক্তাই কিয় এইদৰে কৈছিল ? বক্তাই কি পৰিস্থিতিত এই মন্তব্য কৰিছিল ?

9. 'कष्टम्! रक्षिताः किलैवं नागराजेन पन्नगाः।'

— Who is the speaker here ? Whom did the speaker say so ? What was the policy adopted to protect the serpents as referred to in the above sentence ? 1+1+2=4

— ইয়াত বক্তা কোন ? বক্তাই কাক সেইদৰে কৈছিল ? ইয়াত উল্লেখ কৰা মতে সাপবোৰক ৰক্ষা কৰিবলৈ কি উপায় অৱলম্বন কৰা হৈছিল ?

10. Write a note on 'भुजङ्गप्रयात' metre. 3

'भुजङ्गप्रयात' ছন্দৰ ওপৰত এটি টোকা লিখাঁ।

11. Prepare a note on the contribution of Dr. Mukunda Madhava Sharma and Acharya Manoranjan Shastri to the field of Sanskrit Studies in Assam. 6

অসমত সংস্কৃত চৰ্চাৰ ক্ষেত্ৰত ড° মুকুন্দ মাধৱ শৰ্মা আৰু আচাৰ্য্য মনোৰঞ্জন শাস্ত্ৰীৰ অৱদানৰ ওপৰত এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰাঁ।

12. Fill in the blanks :

3

খালী ঠাঁই পূৰণ কৰা :

___ নাটকোপৰি ___ তেঁন ___।

Or/অথবা

Write the significance of the following line :

তলৰ বাক্যশাৰীৰ তাৎপৰ্য্য লিখা :

'ষড়্বেদাঙ্গেষু অপি প্রধানং ব্যাকরণমেব'।

13. Explain with examples *any two* of the following :

2×2=4

তলৰ যিকোনো দুটা উদাহৰণৰ সৈতে ব্যাখ্যা কৰা :

অপবৰ্গে তৃতীয়া, यस्य च भावेन भावलक्षणम्, सहयुक्तेऽप्रधाने, कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे कर्तरि तृतीया।

14. Choose the correct words for *any three* of the following :

1×3=3

তলৰ যিকোনো তিনিটা শুদ্ধ শব্দ বাছি উলিওৱা :

(a) राजा शत्रुन् पराजयति / पराजयते।

(b) बालकः चन्द्रं दिदृक्षते / दिदृक्षति।

(c) बालिका भृशं रुदति / रोदिति।

- (d) दधि नक्ते / नक्तं न भुञ्जीत।
 (e) द्विजं / द्विजाय गां प्रतिशृणोति।
 (f) पाचका / पाचिका अन्नं पचति।

15. Account for case-ending *any four* of the following underlined words :

1×4=4

তলৰ আঁচটনা যিকোনো চাৰিটা পদৰ বিভক্তি নিৰ্ণয় কৰা :

- (a) शिशुः शय्याम् अधिशेते।
 (b) बालकः मोदकाय स्पृहयति।
 (c) प्रभुः भृत्याय क्रुध्यति।
 (d) व्याघ्रात् विभेति गोपालकः।
 (e) चर्मणि द्वीपिनं हन्ति।
 (f) मासमेकं नरो याति।

16. Name and expound the Samāsa in *any two* of the following :

(1+1)×2=4

তলৰ যিকোনো দুটাৰ ব্যাসবাক্যৰ সৈতে সমাসৰ নাম লিখা :

पञ्चनदम्, एकोनः, कुम्भकारः, त्रिभुवनम्, अहिनकुलम्, गन्तुकामः, महाबाहुः अभिमुखः।

17. Write an essay (in simple Sanskrit) on *any one* of the following : 10

তলৰ যিকোনো এটাৰ বিষয়ে সবল সংস্কৃতত ৰচনা লিখাঁ :

- (a) श्रीमन्तशङ्करदेवः
- (b) रामायणम्
- (c) असमीया संस्कृतिः
- (d) मम जीवनस्य लक्ष्यम्
- (e) साम्प्रतिककाले संस्कृतभाषायाः प्रयोजनीयता।

— x —

